

Νίκος Νικολέτος

Ο Νίκος Νικολέτος είναι υποψήφιος διδάκτορας στο Τμήμα Φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων και ποιητής. Η έρευνά του επικεντρώνεται στη φιλοσοφία της ανθρωποτεχνολογίας του Bernard Stiegler εν σχέσει με το ψηφιακό περιβάλλον και την Ανθρωπόκαινο. Έχει δημοσιεύσει γύρω από τις πολιτικές συνδηλώσεις της τεχνολογίας, τη μαρξιστική θεωρία ενώ έχει συγγράψει λογοτεχνικές κριτικές σε διεθνή και ελληνικά περιοδικά.

«Τεχνική και Χρόνος στη Φιλοσοφία της Τεχνολογίας του Bernard Stiegler:

Οντολογικές προεκτάσεις και Ψηφιακές προσαρμογές»

Σκοπός της εν λόγω διδακτορικής διατριβής είναι να πραγματευτεί όψεις του ερωτήματος του ψηφιακού αντλώντας από τη φιλοσοφία της τεχνολογίας του Bernard Stiegler, και πιο συγκεκριμένα, από τη θέση της γενικής φαρμακολογίας των εμπειρικών/οντικών τεχνικών αντικειμένων (προϊόντων της τεχνολογικής εξωτερίκευσης), τα οποία συμπληρώνουν την καταγωγική απουσία ή την αρχική έλλειψη των ανθρωπίνων υποκειμένων. Η εννοιολογική προσέγγιση του ψηφιακού περιβάλλοντος και των ψηφιακών τεχνολογιών από τον Stiegler οφείλει να ιδωθεί από τη σκοπιά της συγκρότησής του μιας γενεαλογίας της ανθρώπινης εξωτερίκευσης της μνήμης, της γνώσης και της εμπειρίας στην τεχνική προσθετικότητα, διαμορφώνοντας αυτό που ο ίδιος ονομάζει, αντλώντας από τον πλατωνικό *Φαίδρο*, *εξωσωματικά υπομνήματα* (δηλαδή εξωτερικά – εξω-σωματικά/εξω-βιολογικά - του ανθρώπου μνημονικά υποστηρίγματα τα οποία είναι, ήδη πάντα, υλικοί και εξαντικειμενοποιημένοι φορείς γνώσης και εμπειρίας) ήδη από τη γέννηση της αλφαβητικής γραφής έως και τις σημερινές ψηφιακές τεχνολογίες πληροφορίας και επικοινωνίας (ICTs). Η γενική φαρμακολογία της τεχνολογίας και των τεχνικών μέσων εδράζεται στην θεωρία της γενικής οργανολογίας την οποία προωθεί ο Stiegler, αποτελώντας μία από τις σημαντικότερες συνεισφορές του στη φιλοσοφία της τεχνολογίας. Η έννοια του φαρμάκου θα οριστεί σε αντιθετική διάκριση με την ιδέα του ουδέτερου, αδρανούς και εξωτερικού εργαλείου, διότι το φάρμακο, εξ ορισμού, μετασχηματίζει τον άνθρωπο. Συγχρόνως, το φάρμακο δεν είναι καθεαυτό ίαμα ή δηλητήριο, δεν είναι δηλαδή ένα φάρμακο-καθεαυτό (ένα *an-sich*), διότι η δημιουργικότητα και η τοξικότητά του ορίζονται πάντα εν συναρτήσει με την οργανολογική συνύφανση Αυτή η γενική οργανολογία συλλαμβάνει την ανθρώπινη εξέλιξη και ιστορία, δηλαδή το *γίνεσθαι-άνθρωπος*, ως μία ουσιαδώς ανθρωπο-τεχνολογική διαδικασία, δηλαδή ως μια διαδικασία ατομίκευσης (individuation) ή ενικής εξέλιξης προς αυτο-πραγμάτωση και πραγμάτωση δυνατοτήτων δράσης (Σπινόζα), η οποία περιλαμβάνει τρία όργανα ή οργανικά συστήματα, που συνυφαίνονται και συνεκτείνονται: πρώτον, τα βιολογικά όργανα (π.χ. ο εγκέφαλος, ο ψυχικός μηχανισμός), δεύτερον, τα κοινωνικά όργανα ή οι μορφές κοινωνικής οργάνωσης, όπως τα σχολεία, η οικογένεια, η φυλή, ή τα έθνη, και, τρίτον, τα τεχνικά

όργανα ή τεχνουργήματα (artifacts), όπως, επί παραδείγματι, τα λίθινα εργαλεία, οι τεχνικές γραφές, ή οι υπολογιστές (πάντα συγκροτώντας ένα τεχνικό σύστημα). Οι μετασταθείς ισορροπίες οι οποίες παράγονται στις διατάξεις και τις συναρθρώσεις μεταξύ των τριών αυτών οργανικών συστημάτων (organ systems) ή στοιχείων καθορίζουν την ανθρώπινη διαδικασία ατομίκευσης, δηλαδή εξέλιξης. Η σχέση ανάμεσα σε αυτά τα τρία όργανα έχει τον χαρακτήρα μεταγωγής (transduction), πράγμα που σημαίνει ότι τα συσχετιζόμενα (βιολογικά, κοινωνικά, τεχνικά) όργανα δεν υφίστανται έξω από τη συνύφανσή τους, αλλά διαρκώς συμ-παράγονται με αμοιβαίο τρόπο. Η φαρμακολογική, ήτοι η δυαδική ταυτοτική υπόσταση των τεχνολογιών θα αποτελέσει μεθοδολογικό οδηγό της διατριβής για την διαύγηση των νέων οριζόντων που διανοίγονται από τις ψηφιακές τεχνολογίες, την Τεχνητή Νοημοσύνη (TN) και τον υπερανθρωπισμό (Transhumanism).